

Arbeids- og administrasjonsdepartementet
v/ Steinar Hauge
Postboks 8004 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2003/434
MA1-M1 SIGH 411.4

Saksbeh.: Sigrid Helland

Dato: 4. august 2003

■ Høring - endring i ordningen med leveringsvilkår og forslag til ny sanksjonsordning - Eierskapsutvalget - NOU 2002:13

Konkurransetilsynet viser til brev av 13. mai 2003 fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet der det bes om vår vurdering av Fiskeridepartementets høringsnotat om ovennevnte i brev av 5. mai 2003.

Fiskeridepartementet sender på høring forslag til endringer av leveringsvilkårene og forslag til ny sanksjonsordning. Det gjøres med bakgrunn i anbefalingene fra Eierskapsutvalget som la fram sine forslag i NOU 2002:13 *Eierskap til fiskefartøy*. I dag er alle leveringsvilkårene inntatt i enkeltvedtak som gjelder de ulike berørte trålerne. Fiskeridepartementet foreslår at leveringsvilkårene standardiseres og fastsettes ved forskrift.

Ordningen med leveringsvilkår

Deltakerloven- lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst fastsetter i §12 et krav om konsesjon for å drive fiske med trål. Nærmere regler om tildeling av tråltillatelse er gitt i trålforskriften av 12. desember 1986. Ved tildeling av en del torsketråltillatelse er det stilt såkalte *leveringsvilkår*. Leveringsvilkår går ut på at eieren ved tildeling av tillatelse, samtidig blir pålagt en plikt til å levere all fangst eller deler av fangsten til en navngitt bedrift, en kommune, et distrikt, en region eller et fylke.

Begrunnelsen for leveringsvilkårene har vært å sikre stabile og tilstrekkelige råstoffleveranser til filetindustrien i Nord-Norge. Det er i dag knyttet leveringsvilkår til 36 av de 105 torsketrålerne. De disponerer til sammen om lag 13 prosent av den norske torskekvoten.

Fiskeridepartementet legger i høringsnotatet frem fire alternativer til vurdering. Det ene alternativet er Eierskapsutvalgets forslag om at leveringsvilkårene knyttes til hvert av fylkene Finnmark, Troms og Nordland. Det andre alternativet er at de fiskereide trålerne skal levere innenfor regionene mens de industrieide trålerne forpliktes til å levere kun til egen bedrift. Alternativ tre innebærer at leveringsforpliktelsene knyttes til to regioner – den første regionen er tiltakssonen Finnmark og Nord-Troms og den andre er resten av Troms og Nordland. I fjerde alternativ, som er

Postadresse:
Postboks 8132 Dep
0033 Oslo

Besøksadresse:
H. Heyerdahls gate 1
Oslo

Telefon: +47 22 40 09 00
Telefaks: +47 22 40 09 99

post@konkurransetilsynet.no
www.konkurransetilsynet.no

Fiskeridepartementets forslag, gjelder leveringsforpliktelsene tre regioner der den første regionen er Øst-Finnmark, andre regionen Vest-Finnmark og Nord-Troms og tredje region er resten av Troms og Nordland. Fiskeridepartementet foreslår at leveringsvilkårene videreføres som i dag, knyttet til navngitte bedrifter, kommuner eller andre definerte geografiske områder. Dette kombineres med en subsidiær leveringsplikt til vedkommende av de tre regionene, og med faste retningslinjer for prisfastsetting.

Forslagene i høringsnotatet tar i ulik grad til orde for å lempe på plikten til å levere til bestemte anlegg, og heller se på fylker eller regioner som leveringsområder. Fangsten må bearbeides innenfor den aktuelle regionen. Fartøy med leveringsplikt skal by ut fangsten i området der plikten gjelder. Prisen foreslås fastsatt som et gjennomsnitt av oppnådd pris for tilsvarende fisk på auksjon eller eventuelt ved annen omsetning de fire siste ukene før salget finner sted. Dersom ingen er villige til å betale denne prisen, kan fangsten selges på det åpne markedet. Prisen foreslås fastsatt etter auksjon blant bedriftene innenfor regionen.

Konkurransetilsynets vurderinger

Konkurransetilsynet er i utgangspunktet skeptisk til systemet med leveringsvilkår ved tildeling av torsketrålattelser, ettersom denne reguleringen generelt sett begrenser konkurransen mellom aktører som ønsker å delta i bearbeidingen av fangsten. Leveringsplikten tilgodeser foredlingsanlegg ved at disse får rett til å motta leveranser av råstoff uten å måtte delta i en ordinær konkurranse med andre kjøpere. Det går fram i høringsnotatet at torsketrålere med leveringsvilkår oppnår en gjennomsnittlig lavere førstehåndspris og har lavere lønnsomhet enn torsketrålere uten slike og torsketrålere som bryter vilkårene. Videre bekreftes det i høringsnotatet at fiskeindustri som er tilgodesett med leveringsvilkår har en kostnadsmessig fordel. Vi er av den oppfatning av at når noen aktører er tilgodesett, vil det diskriminere andre og følgelig hemme konkurranse i omsetningen av råstoff.

For å fremme en effektiv ressursbruk bør det etter vår vurdering ikke stilles krav om leveringsplikt, verken til bestemte anlegg eller begrenses geografisk. Vi mener det heller bør innføres fri omsetning, for eksempel gjennom en auksjonsordning, slik det her er skissert. Råstoffordelingen vil på den måten tilfalle de aktører som har høyest betalingsvilje, dvs. konkurransedyktige anlegg og selskap. Disse vil som oftest også være de mest kostnadseffektive. Det vil gi en samfunnsøkonomisk effektiv allokering av ressursene og en høyest mulig verdiskaping i næringen.

I tråd med ovennevnte vurdering stiller Konkurransetilsynet seg positiv til at leveringsplikten til bestemte anlegg erstattes med regioner og at prisene søkes fastsatt etter auksjon. En forutsetning for at ordningen skal fungere godt, både for fartøy- og landsiden, vil være at det er tilstrekkelig antall bedrifter som konkurrerer om råstoffet, slik at produksjonen i størst mulig grad blir basert på reelle råstoffpriser. Et slikt perspektiv tilsier at det geografiske virkeområdet for leveringsplikten (regionene) bør omfatte flest mulig av aktørene.

Tilsynet er enig i at hensikten med leveringsplikten må være å bringe et visst kvantum råstoff inn til en region, og ikke styre anvendelsen av dette kvantumet. Alle anlegg som på en eller annen måte bearbeider fisk bør derfor stå likt dersom de anlegg som er nevnt i det konkrete leveringsvilkåret for det enkelte fartøyet ikke ønsker å kjøpe råstoffet. Videre kan vi ikke se noen grunn til å pålegge anleggseier noen plikt til å behandle råstoffet på noen bestemt måte. Vårt syn er at bedriftene bør stå fritt til å nytte det råstoffet man selvstendig har kjøpt på best mulig måte.

Ny sanksjonsordning

De foreslåtte nye sanksjonsordningene er innføring av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved overtredelser av bestemmelsene i deltakerloven, og ikke bare angående ervervstillatelse. Det

foreslås at bestemmelsen om ny sanksjonsordning tas inn som ny § 27 i deltakerloven. Bakgrunnen for denne endringen er behovet for et enklere og mer fleksibelt system enn det man har hjemmel til i dag. Tilsynet har ingen merknader til dette endringsforslaget.

Med hilsen

Anders Halvorsen (e.f.)
fung. seksjonssjef

Sigrid Helland
rådgiver